

דף קמא

רלב. א. האומר אם תלד אשתי זכר תחילה — יטול כך וכך, ואם נקבה תחילה — כך וכך, וילדה זכר ונקבה ואיננו יודעים מי יצא תחילה — מה הדין?

ב. האומר 'המבשרני במה נפטר רחמה של אשתי; אם זכר — יטול מנה, ואם נקבה — מנה' וילדה תאומים או נולד ולד שאינו בר קיימא — מה הדין?

א. מבואר בגמרא שאם אין ידוע אם ילדה זכר תחילה או נקבה — הרי זה ממון המוטל בספק ויחלוק. מדברי התוס' מבואר שאם הנידון הוא לאחר מיתת האב, הרי הנכסים בחזקת הזכר שהוא היורש, ואין חולקים אלא לסומכוס, אבל לחכמים המוציא מחברו עליו הראיה. ואולם בחיי האב אין הזכר מוחזק יותר מהנקבה, ויש לומר שחולקים גם לדברי חכמים.

ב. משמע בגמרא שבלידת תאומים אין המבשר נוטל כלום, כל שלא הזכיר זאת במפורש. וכן אם הפילה — אין זה בכלל תנאו.

יש מצדדים שלא אמרו שבתאומים אינו נוטל אלא אם יש במשמע דבריו למעט תאומים (ע' חדושים ובאורים).

[עוד יש מקום לומר שלא פטרו בנפל אלא אם הזכיר תאומים, שאז אין כל טעם לאריכות לשונו אם לא נמט נפל, אבל בלאו הכי אף נפל בכלל. ע' במפרשים].

דפים קמא — קמב

רלג. א. המזכה לעובר, האם קנה אם לאו?

ב. האם עובר יורש?

ג. אשה מעוברת שמתה עם עובריה, האם אפשרי שהעובר נחל אותה ומנחיל לקרוביו?

א. אמר רב הונא: המזכה לעובר — לא קנה, אפילו אמר 'לכשתלד' ואפילו בבנו. ודלא כסתם מתניתין. ורבי יוחנן סובר שבבנו קנה, לפי שדעתו של אדם קרובה אצל בנו.

א. דוקא כשאשתו מעוברת בשעה שמוכה (רשב"ם). ויש חולקים.

ב. יש אומרים, דוקא בשכיב מרע מועיל, תקנת חכמים היא כדי שלא תיטרף דעתו, אבל לא בבריא. ויש חולקים.

רב נחמן אמר, המזכה לעובר לא קנה. אמר 'לכשתלד' — קנה.

ולשמואל ורב ששת, המזכה לעובר, אפילו לא אמר 'לכשתלד' — קנה.

והסיקו להלכה שלא קנה.

א. יש פוסקים אפילו אמר 'לכשתלד' לא קנה (רמ"ה; ר"ן; וכ"נ בשו"ע ר"א). ויש חולקים וסוברים

שקנה (ער"ה, רשב"ם קמג. רא"ש והגהותיו; שו"ת מהרי"ל — קלב; רמ"א חו"מ ר"י). ומשמע בהגהות אשר"י

שאפילו בשעת אמירתו עדיין לא נתעברה — קנה לכשיולד [ודלא כמשמעות דברי הרשב"ם בד"ה לכשתלד.

וכמותו פסק באור זרוע]. ועוד משמע בלשונו לכאור' שאפילו לא אמר 'לכשתלד' חל הקנין

לכשיולד. וצ"ע. ונראה שאם אמר לנולדים סתמא לכשתלד הוא (עפ"י חו"א לקוט"מ ט, יא, ע"ש.

וע"ע בחדושי בית מאיר).

וכן בבנו יש פוסקים שקנה (רשב"ם, ר"ח ובה"ג).